םד.

כדאמר מרי מנאי ואליבא דרבי

ישמעאל והא דפריך התם יו לרב

הונא דתני הזה דמילוי אינו מעכב

ולא משני דאתא כההוא תנא דאמר

אינו מעכב ניחא ליה לשנויי טפי

לנדדין קתני: הגשות דכתיב

והגישה. הוה ליה למימר כדאמרן כבו

דמהאי קרא לחודיה לא נפיק:

שירי הדם דכתיב. נראה דהיינו

קרן מזרחית לדו דרומית:

מפני שקרובה מבית הדשו. מימה

שהיה מרחיק מבית הדשן י ואין להו לומר

משום דכל דמים טעונין קרן דהא

אמר לעיל (דף ס.) גבי מודה רבי

יהודה בדמים דנישקליה ונשפוך

אדוכתיה ואי כל דמים טעונין קרן

מאי קשיא ליה: יותר מל"א או

אמות. פי׳ נקונטרס כשהיתה

במזרח לו היה עומד בסובב לפי

שבמזרח היה כבש קטן שפנה על

סובב אבל במערב לא היה לו כבש

לשמאל לפנות בו לסובב ולריך לעלות

לרחש המזבח ולעמוד בדרומית בון של

קרן והכי תנן במסכת סוכה (דף מת.)

גבי נסכים עלה בכבש ופנה לשמאלו

ולא תנן בהו ופנה לסובב ונראה

דאין משם ראי׳ שלא היה כבש לפובב

במערב לחו אם כן כשהיה נותן

ארבע מתנות שבחטאת ותנן פרק

איזהו מקומן (לעיל דף נג.) פנה לסובב גבי חטאת וכשהיה שלו מגיע לקרן

מערבית דרומית היה לריך לחזור על עקיבו ולכך נראה דהיה שם

כבש אבל קשה דלא חשיב ליה לעיל (דף סב:) גבי שני כבשים קטנים

יולאים מן הכבש:

מן המאוכלות הפנימיות. אומר ר״ת דגני גחלים של יום הכפורים

(יותא מג:) לא גרסינן מן המאוכלות הפנימיות דהכא חשבינן להו

דשן וביום הכפורים וכן בקטרת של כל השנה בעינן גחלים דוקח

כדאמר התם יו גחלי אש יכול עוממות: צבר את הגחלים. משום דאמר ושמו שלא יפזר ש: דישון מזבח הפנימי והמנורה. הקשה

ריב״א כיון דתרומת הדשן ודישון מזבח הפנימי והמנורה נבלעים

במקומן אמאי מועלין בזה יותר מזה דבתרומת הדשן מועלין כדאמר

לעיל ס"פ ב"ש (דף מו.) ובדישון מזבח ומנורה תנן במעילה (דף יא:) דלא נהנים ולא מועלים וי"ל דשאני תרומת הדשן דגלי קרא ושמו וכי תימא

כיון דנבלעין היכי משכחת בהו מעילה שמא לא היו נבלעין מיד ור״ת

אומר דתרומת הדשן לא היה נבלע מדלא חשיב להו ביומא (דף כא.)

בהדי אינך דנבלעין דישון מו מובח הפנימי והמנורה מאו ואומר ה"ר יום

טוב דאין זו ראיה דה"נ בת"כ (סדר ויקרא פ׳ ט) דחשיב ב' בתי

דשנים הן אחד בדרום מבו דמוראה ונולה ודישון מזבח הפנימי והמנורה

ולא חשיב תרומת הדשן אף על פי שהיתה שם כדתנן ביו בתמיד י:

שירים החילונים מו דבעי

ולמה הוא הולך עד הקרן

שאם היזה ולא מיצה כשירה ובלבד שיתז

לד א מיי׳ פ״ב מהל׳ תמידין ומוספין הלי״ב: לה בג מיי׳ פ״ז מהל׳ מעשה הקרבנות הלי"ב:

תורה אור השלם

 וְהַבְּאתָ אֶת הַמְּנְחָה אֲשֶׁר
יַבְשֶׁה מַאַלְה לִיהֹוְה וְהַקְריבְה
אָל הַכּהַן וְהַגִּישָׁה אָל . ַנְּמָּוְבֵּנָהָ. 2. וְנָתַן הַכּּהַן מִן הַדְּם על קָרנוֹת מִזְבָּח קְטֵרֶת הַפְּמִים לָפְנֵי יְהֹוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד יְאֵת כְּל דֵם הַפְּר יִשְׁפּך אֶל יְסוֹד מִוְבָּח הָעלָה אֲשֶׁר פָּתַח אַהַל מוֹעָד: ויקרא ד, ז אוֶל מוֹעֵּה: וּיקוּא דּי, ז יַתַּן בַּרְנַת הַמִּוְבָּח אֲשֶׁר לְפָנֵי יְדֹּוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת יְדֹּוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כל הדם ישפר אל יסוד מזבח :זעלָה אַשֶּׁר פַּתַח אהַל מועד

מוסף רש"י

נסכים שמא יתעשנו. נעשן המערכה כשיקיפוהו סביב, שיותר ממהלך מלה למה יש בהיקף למוכח (סוכה מח:):

שימה מקובצת הגשות רכתיב והגישה. מימה דהוי ליה למימר מקרא דלעיל החרב אותה ובני אחרוז לפני ה׳ אל פני המובח דמינה שמעינן מקום הגשה, וי׳ל דניחא ליה לאחויי האי קרא משום דמרבינן מיניה כל המנחות אף מנחת חוטא מייתורא דהמנחה, אבל עיקר הגשה יליף מההיא דלעיל. וריב"א מירן למשים דמהקרב אומה לא שמעינן הגשה [ממש] אלא הו״א דהויא הזמנה לפני המובח כמו והקריבו דגבי דם, אבל שיגע ממש למזבח לא ילפינו מהרא להקרב אותה, לכך מייתי האי קרא דכתיב ביה הגשה בהדיא: מפני שקרובה לבית הדשן. פיי מקום שנותנין שם תרומת הדשן דישון מזבח הפנימי והמנורה, והוא היה במזרחו של כבש כדתנן במס׳ זמיד ופ"א מ"דו הגיע לרלפה והפד פניו ללפון והלך למזרחו של כבש כעשר אמות לבר את הגחלים על גבי סרלפה רחוק מן הכבש ג' טפחים מקום שנותנין שם מוראת העוף לשוו מובח הפנימי והמנורה) דכחיב ודשון מזבה הפניתי והתנורהן דכתיב ומלק והקטיר ונתלה את דמו והסיר את מוראתו [בנולמה] והשליך אותה אלל המזבח קדמה אל מקום הדשן, מקום הקבוע לדשן אחר, והיינו מקום הקבוע לדשן אחר, והיינו מרומת הדשן כדכתיב ושמו (אותו) אלל המובח קדמה, ומדכתיב הכא קדמה אל מקום הדשן ש"מ שמקום קדמה אל מקום הדשן ש"מ שמקום אותה הדשן האמור להלן במזרח, ולא מזרח המזבח אלא מזרחו של כבש, מדכתיב ושמו אצל משמע מיד סמוך

לירידתו. ומדכתיב והסיר והשליד משמע ממקום שמולק ומוצה משם היה משליך המוראה לבית הדשן, [שאם נאמר שהיה הולך עמה ממקום למקום למה בהשלכה, יבא מקום הדשן ממש ויתן בנחת,

אלא שמע מינה ממקום מליקתה ימיצוי דמה משם היה משליד ממוראה לבית הדשןן ואיזה מקום הראוי להשליך ממנו לבית הדשן הוי אומר זה קרן דרומים מזרחית שהיה חומר זה קרן דרומים מורחים שהיה קרוב משם ואין דבר מפסיק. וא"מ כיון דושמו אלג משמע בירידתו מיד, למה מהלך במורחו של ככש כעשר אמום, אשיבך שאם היה מניח בתחילת הכבש לאלחר לא היה מקום יאוי להשלכת המוראה, לשם שכך שיערו חכמים שמתוך קלות המוראה והנולה אין כח הכהן מספיק להשליך יותר מל"א אמה, וכאן היה רחוק ותר מל"ב אמה שהרי הכבש היה ל"ב אמה אפי׳ יעמוד על הסובב, הרי הו ל"א אמה והאלכסוו ששה

דרומית מורחים יותר מל"יב אתה ולכך היה מתקרב אצל הקרן " אמות, וכשרבתה עולת העיף במזרח שהיו שם בהנים הרבה שנולקים ואין זה יכול לעמוד לשם, היה מולק אותה על קרן מערבת דרומית שאף אותו קרן ראי להשלכת מוראה לנתקום הדשן על די הדתן, שאינו רחוק ל"א אמות שלימות. ונראה בעיני שאותן ג' טפחים שהיה מרחיק הדשן מן הכבש, כדי שיעור שיעמוד הכהן על הסובב בקרן מערבית דרומית ויראה מקום הדשן ויכוץ [להשליך] לשם המוראה, שאם היו טחנין הדשן סמוך לכבש ממש גובה הכבש וריחוק הקרן מערבין אותו מלראות בי ולא יוכל לכוין המוראה לשם, ואש"פ

שאם היזה ולא מיצה כשירה. הא דלא פריך מהכא נמסכת מעילה פרק חטאת העוף (דף ח:) לרב אדא בר אהבה לאו דאמר דתני רב מינה דמה דמינוי חטאת העוף מעכב דמלי למימר הא מני תנא דבי ר' ישמעאל היא דאמר אינו מעכב לעיל פ׳ איזהו מקומן (דף נב:)

> מחום הסיקרא ולממה מדם הנפש: שלשה דברים כו': חמאת העוף הא דאמרן הגשות א דכתיב יוהגישה אל (פני) המובח שירי הדם דכתיב 2ואת כל דם ם הפר ישפוך אל יסוד המזבח: מלמעלה ניסוך המים והיין ועולת שאין לך קל בעופות יותר ממוראה ונוצה

> העוף כשהיא רבה במזרח: יו מ"מ רבי יוחנן אמר מפני שקרובה מבית ¬ הדשן אמר רבי יוחנן בא וראה כמה גדול כחן של כהנים פעמים שהכהן זורקן יותר מבשלשים הן אמה דתנן ×נמל מחתה של כסף ועלה לראש סידתנן המזבח ופינה את הגחלים אילך ואילך וחתה מן המאוכלות הפנימיות ויורד הגיע לרצפה מחזיר פניו כלפי צפון והולך למזרחו של כבש כעשר אמות צבר את הגחלים על גבי הרצפה רחוק מן הכבש שלשה מפחים מקום שנותנין מוראה ונוצה ודישון מזבח הפנימי והמנורה הני מפי מתלתין וחד הויין סמקום גברי לא חשיב: כל העולים למזבח ז: מ"ם אמר רבי יוחנן נסכים שמא יתעשנו ועולת העוף שמא תמות בעשן ורמינהו ייבא לו להקיף את המזבח מאין הוא מתחיל במקרן דרומית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית ונותנין לו יין לנסך יאמר רבי יוחנן

שזה נמשך ללד הכבש 🗗 של קרן הרי נתרחק כנגדה אמה 🗗 לדרום נמצא בית הדשן עומד כנגדה באלכסון של כ״ב על כ״ב וכל אמתא בריבוע

בסיים במזרח היה עומד בסובב לפי שהכבש קטן היה במזרח שפונה בו לסובב, אבל במערב לא היה בו כבב לשמאל לפנוח בו לסובב (אבן צריך (עלוח לראש המזבח ולעמוד אלל הקרן בלפוח בדפי ליניל. והביא ראים מוסבת קטן היה במזרח שפונה בו לסובב, וקשה לפירושים במערב לה היה שום כבש במערב לפנוח בי לסובב. וקשה לפירושים ההיי שופך על יסוד דרומי מערבי, ואם אין שם ככש הייב שופך על יסוד מוסב היים שופך על יסוד דרומי מערבי, וחם אין שם ככש הייב שופך של היה שום בכש במערב לפנוח בי לסובב. וקשה לפירוש ההיי ביוש בא היים שופך של יסוד דרומי מערבי, ועתה אינו לרץ בייה אלא ודאי שיימ בשבא בסוף לקרן מערבים דרומים היים שופר של יסוד דרומי מערבי, ועתה אינו לרץ שיימ בשבא בסוף לקרן מערבים דרומים היים יורד מן הסובב בכבש קטן לכבש גדול ומן הגדול יורד ליסוד לשפוץ של יסוד דרומי מערבי, ועתה אינו לרץ בייה למוך למשות שם מעל הסובב היים מוקום הילוך רגלי הכסנים, אבל ודאי היים שם ככש לשאר עבודות שהיה צריך לעשות שם מעל הסובב, וו"מ

והגשתה למזבח הוא דיליף דומיא דהגשה במנחה ומליקה לאו במובח אלא הואה ומילוי: די מאי קאמר. קתני הוה דמה בכל מקום ואפילו למעלה מן החוט כשירה והדר תניא חו ובלבד שיתן מחוט הסיקרא ולמטה והא ליכא למימר דהזה בו ואח"כ חזר והזה למטה קא מכשרי דהא הזה דמה

קתני ז כל דמה משמע דלא קתני הזה מדמה: מילה דמה. שהחטחת טעונה מילוי אחר הזאה כדכתיב והנשאר בדם ימנה וגו' (ויקרא ה) שמקיף הגוף למובח ודוחק בית מליקתו בקיר והדם מתמנה ויורד: בכל מקום כשירה. כדמפרש טעמא למינוי בחטאת יא לאו עבודה היא ליפסל בשינוי שאפילו עקר המיצוי לגמרי שהזה ולא מילה כשירה כדאמרן באיזהו מקומן (לעיל דף נב.) והנשאר ימנה שאינו נשאר לא ימנה אלמא איכא בו דסבירא דלא מעכב שיהא קרא: ובלבד. ומהאי הואה הנעשית ראשון מחוט הסיקרא ולמטה מדם הנפש: הא דאמרן. דילפינן לעיל מכי חטאת היא האמור במנחה: אל פני המובה. ודרשינן לעיל דאקרן מערבית דרומית קאי: אל יסוד המובה. ואמרינן באיזהו מקומן (לעיל דף נג.) ילמד ירידתו מן הכבש בחטאות החילונות מיליאתו מן ההיכל יו בסמוך לו והיינו יסוד דרומי ובכל הדרום אין לך יסוד אלא אמה אחת בקרן מערבית דרומית כדאמריגן (שם דף נד.) אוכל בדרום אמה אחת: מבים הדשן. מקום שנותנין שם בכל בקר תרומת הדשן שכתב בה ישמו אצל המובח והוא במזרחו של כבש וכתיב גבי מורחה ונולה (ויקרא א) והשליך אותה אלל

המזבח קדמה אל מקום הדשן ולקמן מייתי משנה ממסכת חמיד דבמזרחו של כבש הוה והיינו לקרן דו דרומית מזרחית: שאין לך קל בעוף. ודבר שהוא קל מאד אין נוח לזורקו למרחוק: פעמים שכהן זורקו כו'. כשהיא רבה במזרח ונעשית בקרן מערבית דרומית לריך לזרוק יותר משלשים אמה: דתנו. במסכת תמיד מי שזכה בתרומת הדשן של מחתה שו נטל מחתה של כסף ועלה לרחש המזבח כו': **הגיע לרלפה.** לסוף הכבש: **מחזיר פניו ללפון.** שוכלפי המזבח והולך למזרחו של כבש ומתקרב למזבח עשר אמות ממקום שכלה הכבש דהיינו רחוק מעל ראש המזבח כ"ב יי אמה: לבר את הגחלים כו'. אלמא התם הוי בית הדשן וכשהוא עושה עולת העוף בקרן מערבית דרומית לריך לזורקה יה כל אלכסון של כ"ב על כ"ב שהרי (ה) מדרום יש ללפון אמרנו דאיכא כ"ב וממקום שהוא עומד עד מזרחו של כבש אין פחות מכ"ב ב ואפי׳ הוא מתקרב לכבש כל אמות כאו רוחב הקרן ואין כאן אלא כ״א תן כנגדה אמה מקום מעמדו בי שהוא מרוחק מן הלפון לדרום לבית הדשן שהוא עומד בראש המובח ולא בקובב שכשהיא נעשית במורח עומד בסובב לפי שיש לו כבש קטן במזרח לפנות הימנו לסובב אבל ללד המערב אין לו [כבש] לפנות לסובב ולריך לעלות על ראש המזבח ועומד בדרומה כנו של קרן והכי תגן במס' סוכה (דף מח.) גבי נסכים עלה כרו ופנה לשמאל ולא תגן בה ופנה לסובב הרי כהו משם ולכבש ה׳ אמות שהכבש רחב ט"ז באתצע המובח נמצא ראש המובח עודף עליו לכל צד ו׳ אמות הרי כ"ב אמה עם רוחב הקרן ואע"פ

אמחא וחרי חומשי באלכסונא נמצא חוספת ח' אמות וד' חומשים הרי שלשים אמות וד' טפחים גדולים ובית הדשן היה משוך ממזרחו של כבש שלשה טפחים הרי שלשים וא' אמה וטפח והיינו דפריך טפי (ליה) מתלחין וחדא הויין ומשנינן מקום גברא לא קחשיב [ולא הוי] להו יותר משלשים בחו: מאי טעמא. העולה כבו אין עולה דרך ימין ויקיף והלא דרך ימין מצוה כדאמרן לעיל [דף פב:]: יסעשנו. כשיקיף את המערכה בעשן המערכה וקי"ל במנחות (דף פו:) יין מעושן פסול: בא לו להקיף כו'. משנה היא במסכת תמיד גבי כהן גדול שאינו כשאר כהנים לזכות בפיים לעבודה אחת אלא עובד וגומר ל בכל חפצו כדתנן במסכת יומא (דף א:) כהן גדול מקריב חלק בראש אמר עולה זו אני מקריב בזמן שהוא (מקריב) רוצה להקטיר מי שזכו בהולכת האיברים מושיטין לו והוא עומד בראש המזבח וורקן למערכה ולאחר שגמר בא להקיף כו׳ עד שמגיע לקרן השימין. וקסלקא דעתך והיין בידו אלמא לא חיישינן לשמא נחעשנו:

יומל מג: ממיד כח: ירוש׳ ומא פ״ה ה״א. 3) סוכה ח. יומא פייר דייא, ט טובר דד, ג) תמיד לג:, ד) שייך לעמי הקודם, ד) ויקרא ו ג, הקודם, מעילה ט.], ז) עיי רש״ק ול"ק שנתקשו בהבנת דיבור זה, [פסחים עה:], ע) [שם י) [וע' חו' יבמות ק. ד"ה והשירים]: (b

הנהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה לכר וכו' על כ"ב שהרי מצפון לדרום אמרו דלוכל. נ"ב ר"ל מלפון ככש שהוא סוף מזכח לדרום של כבש דהיינו מהום תרומת הדשו:

שינויי נוסחאות

א] הגשות נמי כדאמרן דכתיב (נ־"צ): ב] הדם ישפוך אל יסוד מזבח העולה כל"ל (ש"ח): ג] נ"ל מדקתני כשהיא רבה במזרח מכלל דמקומה מזרח במזרה מכלל דמקומה מזרה ההא מ"ט וכר' (פרידה, וכעידה במרה"). וע' אות לג: דן ל"ל לבית, "ש"מ). וכן כתש"מ): ון כל לבית, "ש"מ): ון כל ללכין להוסיף וכר': זן ל"ל תני מיתיבי ("ש"מ): זו ל"ל תני ם] דהזה למעלה : (m/m) (ש"ח). פן דהזה למעלה (*ש"ח): י] מילמ קתני (מחק (*ש"ח): יא] בחטאת העוף (*ש"ח): יב] איכא דיליף מהאי (*ש"ח): יבן איכא מעכב כל"ל (*ש"ח): קרא דלא מעכב כל"ל (ייש"ח): יג] ההיכל מה יציאתו מן ההיכל בסמוך לו דהיינו יסוד מערבי אף ירידתו מן הכבש בסמוך לו דהיינו יסוד דרומי ובכל וכו' לל"ל (צ"ק): ירן ל"ל סמוד לקרן (*ש"מ): מון של סמוך לקרן ("ש"מ): מו) של מהתה נמוק ("ש"מ) מו) כש"מ מות מהתה נמוקף כי בירידתו מן הכבש מוזף בני בירידתו מן הכבש מחודר פני לצפון כלפי וכו": מחודר פני לצפון כלפי וכו": מן כי למה שניין יש מון ככל למוצה, וכ' למוח של מון ככל למוצה, וע" שטמ"ק: "חן לוורקה למוראה ונוצה "ח) לוורקה למוראה ונוצה "ש"מ: "ב' ע" נ"" וכל"ח, וכל"ח. ו . גר' ממזרח למערב איכא ט״ז וממקום וכר׳. ופי׳ ממולח כנט למערב כנט: כן נס״ל נוסף שש מן הקרן לכבש ורוחב הכבש ט״ז (*ש״מ): כאן אמת (כתה"י): כבן מעמדו נמצא שהוא מרוחק מבית הדשן כ"ב אמות, שהוא עומד וכוי כ"ל והשלת נתסק (שתכ"י). וע' ל"ק וח"ל: כגן מק"ל בפונה (גליון). וכל"ק וח"ל במזרחה: בדן עלה בכבש (סוכה שם): כה] הרי משפת המזבח ולכבש כל"ל (ש"ח): כו] הכבש אמה על (ש"ח): כו] אמה לצפון מקום מעמדו, נמצא כו' כל"ל (ש"מ). ל"ל אמה מדרום (גליון): (ש"ח). נ"ק אמה מדרום (גייו). בח] משלשים אלא טפח (גייוו): כם] העולה לג' דברים אלו אין (*ש"ח): ל] וגומר נמחק (ש"ח): לא] אהבה דתני מעמן (שיים) - אז אהבה דחני מצה דמה ומיצוי חטאת כו" כ"ל (פ"ק: לבן ע" לזת לז: לגן החיצונים אבל שירים הפנימים הוו במערב בלא קרן. כ"ל והס"ד, ותכ"ד מדקאמר בה במורח. (ע" לזת גן ה"מ לאמני המתא דהמו הד"מ לאתויי מסיפא דקתני בהדיא יאתויי מסיפא דקתני בהדיא שהיתה נעשית על קו מזרחית שהיתה נעשית על (שחכיי וב־ש): לד] ג'י 3"ק מערבית דרומית [ול"ג מה שכלות הקודס] וע' מ"ת ועה"ק: לה] ע' מ"ת בילור לכליהם ע"פ נוסחתנו. וג'י ל"ק ויש לומר משום וכו' קרן כדאמרי לעיל גבי מודה ר"י בדמים דפריך נשקליה וכו' ואי אין כל דמים כו'. וע' נה"ו וש"מ ד"ה הני טפי וכו' בסופו: לו] נ"ל מל' (צ"ק): לו] נעשית

שהספלים היו למעלה פקרן וגבוהים מן הסובב ג' אמות ולא היה יכול לנסך על גביו מן הסובב ואם לא היה כבש לסובב במערב שהספלים היו למעלה בקרן וגבוהים מן הסובב ג' אמות ולא היה יכול לנסך על גביו מן הסובב ואם לא היה כבש למוב במערב א"ב כו' (מחפר:): בלן לל"ל כשהיה: כן ל"ל גבי דישון (צ"ק: מאן נס"מ נוסף ומוראה ונוצה: מבן מינת בדרום לומל לכד"ו. נ"ל א' במזרח דמוראה כו' (נכיון). וג'י ל"ק ב' בתי דשנים היו שם א' למזרחו של כבש וא' למזרח של מזבח זה שבמזרחו של כבש שם היו נותנים מוראת העוף ונוצה דישון וכו'. וכ"ה צ'לקוט, וע' מ"ש: כגן כדקאמר הכא ובמסכת תמיד לל"ל (ש"ס): מדן ל"ל